

Kapinių Valdovas

Bandžiau rėkti, bet nepajėgiau išleisti nei garso; norėjau bėgti, bet neįstengiau krustelėti. Nuovargio nežinantys numirėlių gniaužtai mane spaudė stipriau nei tvirčiausi pančiai, šaltos it ledas jų rankos dengė manąją burną. Negyvoje zombių akyse neįžvelgiau pasigailėjimo; nesulaukiau jo nei iš priešais mane stovinčio *vudu* šamano. Burtininko akys degė goduliu – panašu, vienos aukos jam šiandien neužteks... negyvas mano kūnas priklausys ir tarnaus jam. Per amžius.

Lediniams pirštams vis tvirčiau spaudžiant gerklę sąmonė po truputį pradėjo temti. Žmonės sako, kad prieš mirtį akyse ima blykčioti viso gyvenimo nuotrupos. Mano atvejis kiek bjauresnis – paskutinėmis akimirkomis temačiau virtinę mane čia atvedusių nesąmonių. Lyg vieno karto būtų buvę mažoka. Ką, nepajėgiu iššaukt nė vieno nors kiek laimingesnio prisiminimo? Tiesiog tobula.

Ką gi... Viskas tikriausiai prasidėjo nuo to nelemto karavano. Ir kas mane stūmė jame lankytis? Na, bet visas miestelis vien apie jį ir tešnekėjo; be to, Justino tėtis buvo ką tik pasimiręs, tad Justas stengėsi tvirtis menkiausias progos prasiblaškyti. Kokia aš draugė, jei nebūčiau palaikius kompanijos?

Mūsų miestelyje pasirodęs klajoklių karavanas sukėlė tikrą paskalų audrą. Prašalaičiai buvo svetimtaučiai, daugelis nemokėjo nei žodžio lietuviškai; egzotiškumo suteikė ir mūsų užkampyje neįprasta tamsi jų odos spalva. Niekas nežinojo, iš kur klajūnai atvyko ar kur traukia; visgi visi tik ir tešnekėjo apie jų prekiaujamomis keistenybėmis.

Su Justinu sukinėdamiesi po karavano palapines bei sunkvežimius negalėjome atsistebėti – paslaptieji svečiai pardavinėjo „magiškus“ talismanus, neregėtų gyvūnų kaulus, eliksyrus bei amuletus. Tamsiaodžiai klajūnai nesistebėjo, kad veik nei vienas mūsiškių neįprastu asortimentu nesigundė; daugelis jų net nesistengė siūlyti savo prekių - išvis nekreipė į mus dėmesio. Rodos, vienintelis jiems įspūdi daręs asmuo buvo pačioje palapinių kaimelio gilumoje sėdintis nenusakomo amžiaus senis; klajokliai jį su baime ir pagarba vadino „Bokoru.“ Senolis nieko nepardavinėjo, su nieko nešnekėjo; tik keistomis, alkanomis akimis nužiūrinėjo mane ir mano klasiokus. Nuo senio žvilgsnio krėtė šurpas.

Po keliolikos minučių pradėjus temti, trūktelėjau Justui už rankovės – laikas namo. Šis, kaip ir pridera didžiausiam klasės mokslui, vėjais leido savo kišenpinigius pirkdamas kažkokią aptriušusią knygą. Palikdama karavaną dar sykį dirstelėjau į tolumoje sėdintį senį „Bokorą.“ Kiek nustebau – šįsyk jis buvo ne vienas. Už jo nugaros stypsojo tądien man dar nematytas tipas.

Žmogaus būta be galo aukšto – neregėtą jo ūgį dar labiau pabrėžė klaikiai liesas sudėjimas. Atrodė, lyg „Bokoro“ draugas tebūtų vieni kaulai ir oda. Aukštaūgis vilkėjo vėjyje besiplaikstantį ilgą, juodą fraką, o ant galvos dėvėjo tą klaikiai senovinį skrybėlės modelį, na žinote – kurių jau niekas gal du šimtai metų kaip nebedėvi. Cilindrą, va kaip jie vadinasi. Idiotiškos skrybėlės savininkas rūkė cigarą, kurio rusenančios žarijos trumpam nušvietė prašaliečio veidą. Tiksliau, tai, kas iš jo buvo likę.

Iš po skrybėlės bryliaus į mane viepėsi visiškai plika, balta it sniegas kaukolė. Iš netikėtumo vos nenuvirtau – Justinui atsisukus pažiūrėt, ar man nieko nenutiko, dūriau pirštu į Bokorą ir paaiškinau, ką regėjau. Deja, kaulėtasis milžinas buvo pranykęs. Susimėčiusi net pati nebebuvo tikra, ką iš tiesų mačiau.

Karavanui išvažiavus miestelyje pradėjo dėtis keisti dalykai. Galbūt esat tai girdėję – prieš kelias savaites apie juos diskutavo pusė Lietuvos žiniasklaidos. Vieni tai laikė vandalizmu, kiti spekulavo kur kas baugiasnes nusikaltimų priežastis. Neypač svarbu, išties. Kad ir kaip bepavadinsi, faktas lieka faktu – vienas po kito miestelio gyventojų giminaičių kapai buvo randami iškasti. Šiurpiausią smulkmeną žinių reporteriai nutylėjo – merija tikriausiai sumokėjo keletą nemenkų kyšių jiems užčiapti... Išraustuose kapuose kūnai buvo dingę. Visi iki vieno.

Justiną šie įvykiai paveikė labiausiai. Pats pirmasis iš išniekintų kapų priklausė jo neseniai palaidotam velioniui tėvui. Išgirdus tokią naujieną Justą ištiko šokas, nuo to laiko net mokykloje nebesirodė ir su manim bendraut nebenorėjo. Turėjau kaip nors jam padėti, bet nieko negalėjau padaryti. Jaučiausi visai bejėgė... Kol neprisiminiau savo dėdės Henriko iš Vilniaus. Jis buvo privatus detektyvas, dažnai imdavęsis bylų, kurių net policija nepajėgdavo išnarplioti. Jei gali jis, galbūt galiu ir aš – išaiškinus kaltininkus Justui tikrai turėtų palengvėti, tad kodėl gi nepamėginus?

Pradėjau apklausinėti žmones, rinkti įkalčius. Apsimečiau, jog renku medžiagą mokyklos žurnalui, tad daugelis – netgi vietinis komisaras Pilypas – man padėjo gan geranoriškai. Nieks nenorėjo badyt pirštu į savo kaimynus, tad visi kaip vienas įtarinėjo klajoklių karavaną – bėda, jog karavanas seniausiai paliko miestelį, o nusikaltimai tęsėsi iki šiol. Supratu, kad tiesioginių liudininkų nėra, o terliodamasi su antriniais šaltiniais nieko nepešiu, nusprendžiau griebti jautį už ragų – kiek padvejojus nesunkiai įsilaužiau į komisaro elektroninį paštą (net mano tėtis turi geresnį slaptažodį nei „12345“). Kai ką naudingo aptikau greitai – Pilypas savo tiesioginiam viršininkui skundėsi, jog vandalizmas kapinėse be galo neįprastas ir jog be dingusių lavonų yra dar kai kas, ko žiniasklaidai būtų geriau nesužinoti. Susidomėjus bandžiau išknisti daugiau smulkmenų, bet bergždžiai. Atsidususi išjungiau komisaro paštą ir jau ruošiausi eiti daryt namų darbų, kai pokalbių programoje supypsėjo nauja žinutė. Kažin koks nepažįstamasis, vadinantis save „Šeštadieniu“ rašė pastebėjęs, jog šniukštinėju faktus apie kapinių bylą ir pasisiūlė padėti. Būčiau tą žinutę ignoravusi, Dievaži – juk žinot, kokie padugnės internete kartais bando prisikabint prie nepilnamečių... Bet po kelių sekundžių pyptelėjo dar viena Šeštadienio žinutė: „Tai susiję su išraustais kapais. Valdžia kai ką bando trūks plyš nusišlėpt. Rytą septintą vakaro laukiu tavęs kapinėse.“

Kad ir ką jam rašiau, Šeštadienis nebeatsakė. Kitą dieną prasikamavus dvejonėse, galiausiai įsimečiau į striukės kišenę ašarinių dujų ir vakarėjant patraukiau į kapines. Jei kas klaustų, kurių velnių padariau tokią nesamonę, turiu puikų atsakymą – atsikniskit, man juk vienuolika.

Kapinėse tvyrojo... kapų tyla. Cha. Cha. Cha. Na tu ir pokštininkė, Giedre. Džiaukis, kad šito niekas negirdėjo. Gerai, reik susiimt. Sparčiai vakarėjo; žvarbus ankstyvo pavasario vėjas lingavo medžių šakas, o šešėliai tarp antkapių vis ilgėjo. Kapų tyla? Taigis... pernelyg tylu. Nei paukščiukų čiulbėjimo... nieko.

Spengianti, absoliuti tyla.

Nežinau ar kokia nuojauta suveikė ar dar koks velnias – bet staigiai pasislėpus krūmuose nepasigailėjau. Pagrindiniu kapinių takeliu be garso slinko pustuzinio figūrų procesija. Nuo jų dvelkė keistas, nemalonus kvapas... Procesijai priartėjus dvokas pasidarė nepakeliamas, vos laikiaus nesusivėmus. Figūroms einant pro mane, vieną iš jų sugebėjau atpažinti – o juk tai matematikos mokytoja Žemyna, pamenu, Justas kažkada ją buvo išsižiūrėjęs. Bet juk ji visai neseniai... žuvo avarijoje...

Pagaliau suvokiau, kuo tas šešetas taip dvokė. Pūvančia mėsa.

Linguojančių numirėlių lūpos vos vos judėjo: „Bo-ko-ras - - Bo-ko-ras“, sugebėjau išskaityti juos skiemenuojant. Dar kelios akimirkos ir tegalėjau stebėti vien jų nugaras. Zombiai žingsniavo miestelio link. Tirtėdama išlindau iš krūmų ir priešindamasi visiems savo instinktams patraukiau į priešingą pusę – ten, iš kur negyvėliai atėjo. Spengianti tyła jau fiziškai mane slėgė, bet pasiduoti negalėjau. Nebūčiau sau vėliau už tai atleidusi.

Kapinių centre žiojėjo šviežiai išrausti šeši palyginus nauji kapai. O prie jų... stovėjo *jis*. Be galo aukšta būtybė su cilindru ant galvos ir cigaru dantyse. Dvi kaukolėje žiojinčios tuščios akiduobės pašaipiai mane nužiūrino. Dienos įspūdžių pakako – netekusi sąmonės susmukau ant žemės.

Atsipeikėjau kosėdama nuo šlykščių tabako dūmų. Išsigandus pašokau – bet vietoj fraką dėvinčios pamėklės šalia savęs išvydau cigaretę traukiantį pagyvenusį kapinių sargą. Jo malonus saulės bei vėjo nugairintas veidas iškart kėlė pasitikėjimą. Vyriškis nenorėjo atskleisti savo tikrojo vardo, prisistatė slapyvardžiu „Šeštadienis.“ Šit kaip. Pasirodo, kapinių sargas buvo tas, kuris su manimi susisiekė. Vos prasidėjus nusikaltimams jis išsyk pastebėjęs, kad kapai išdaryti ir išrausti iš *vidaus* – nedidelė smulkmenėlė, kurią paminėjęs policijai jis vos nepakliuvo į areštinę. Bijodamas netekti darbo Šeštadienis mėgino pats išsiaiškinti vandalizmą priežastis, kol suvokė, jog paslaptinguosius įvykius tuo pačiu metu tiriu ir aš. Noredamas pasidalinti turima informacija sargas paskyrė susitikimą, kuris man vos nekainavo gyvybės – gerai, kad Šeštadienis laiku pastebėjo prie manęs palinkusią skrybėlėtą pamėklę, antraip nežinia ką ji man būtų padariusi. Tikriausiai nesitikėjęs liudininkų padaras, regis, tiesiog ištirpo ore.

Padėkojusi kapinių sargui papasakojau jam viską, ką iki tol patyriau. Bekalbant man galvoje pradėjo suktyti mintis: Bokoras, bokoras... juk zombiai žiopčiojo būtent to klaikaus senio iš karavano vardą. Bet karavanas seniausiai paliko mūsų miestelį... O jei tai visai ne vardas?

Išklausęs mano pasakojimą Šeštadienis atrodė be galo susidomėjęs, bet neypatingai nustebeš – panašu, jog senokai įtarinėjo, kad nagus galėjo būt prikišusios antgamtinės jėgos. Davęs savo numerį, jog galėčiau paskambinti, jei prireiks jo pagalbos, sargas palydėjo mane link kapinių vartų. Atsisveikinęs sakėsi einąs skambinti policijai – visgi reikėjo pranešti valdžiai apie naujus išardytus kapus. Aš gi patraukiau namo toliau tęsti savųjų tyrimų.

Išsivirus puslitrį juodos arbatos pradėjau naršyti internete. „Bokoras“ – nieko tinkančio... „Bokoro“... „Bokaro“... „Bokor.“ Na va. „*Bokor* vadinami Haičio *Vudu* žiniuoniai užsiiminėjantys juodąja magija. Sakoma, jog Bokorai sugeba prikelti neseniai mirusių žmonių kūnus ir pajungti juos savo tarnystei. Nors žiniuoniai *Vudu* bendruomenėse gerbiami, jų ir šalinmasi, juodoji magija laikoma tabu... Bokorai dažniausiai atnašauja Haičio religijos mirties ir mirusiųjų globėjui – šventai dvasiai, vadinamai Baronu Samedžiu arba kapinių valdovu.“

Straipsnio apačioje puikavosi dvasios iliustracija. Na žinoma. Aukštas vyriškis su juodu fraku, cilindru ir cigaru dantyse. Vietoje veido žiojėjo klaiki kaukolė.

Viskas ėmė stoti į savo vietas. Beliko vienintelis klausimas – kas gi yra mūsų miestelio „bokoras“? Kaip jis gavo savo galias ir ko jis siekia?

Pala...

Pats pirmasis išraustas kapas priklausė Justo tėvui. Šiąnakt kapinėse mačiau prikeltą Justui patikusią mokytoją. Prasidėjus visai kebeknei Justinas nebesirodė mokykloje. Be to... tą vakarą karavano mugėje jis juk pirko kažkokį rankraštį. Dar džiaugėsi, jog surašytas prancūziškai – kad ir Haičio dialektu – bus proga pasitobulinti prancūzų kalbos įgūdžius...

Man sukosi galva. Visko buvo tiesiog perdaug. Zombiai, Karibų dvasios, burtininkai... o dabar dar ir mano geriausias draugas Justinas? *Vudu* žynys? Na ir nesąmonės. Bet patikrinti reikėjo. Galia prikelt mirusiųosius – pernelyg didelė. Jos neturėtų turėti niekas, ypač gerokai artimo žmogaus mirties sukrėstas vaikas. Bet viena toliau eiti nediršau. Susukau Šeštadienio telefono numerį – paaiškinau jam situaciją ir sutariau su sargu kitą rytą susitikti prie Justo namų.

Lyg per miglą atsimenu, kaip šįryt beldėm jam į duris, kaip niekam neatsiliepus laužėmės pro langą. Keista, juk visa tai vyko prieš kelias minutes... Viduje radome tai, kas patvirtino visus blogiausius mano įtarimus. Langai buvo uždangstyti, namuose tvyrojo prietema... ir smarvė. Iš kampo į kampą slankiojantys gyvi lavonai skleidė nepakeliamą dvoką. Surišta ir prie stalo pasodinta Justo mama kvepėjo ne ką geriau... Namo sienas dabinę paveikslai buvo dingę, jų vietoje – magiški simboliai, amuletai, gyvūnų kaulai. Viso to centre pasidabinęs spalvingu apsiaustu kažkokius dar labiau kambarį smardinančius eliksyrus pilstė Justas, priešais jį buvo atverstas tas pats nelemtas kreoliškas manuskriptas. Justinui atsisukus į mus nustėrau – jo akyse degė beprotybė ir beribis godulys. Šeštadieniui vos sujudėjus Bokoras spragtelėjo pirštais – vienas iš daugybės jo prikeltų zombių paklusniai suvarė peilį į vargšo kapinių sargo šonkaulius. Likę supuolė ant manęs. Bandžiau rėkti, bet nepajėgiau išleisti nei garso; norėjau bėgti, bet neįstengiau krustelėti. Negyvoje zombių akyse neižvelgiau pasigailėjimo; nesulaukiau jo nei iš priešais mane stovinčio *vudu* šamano. Burtininko akys degė goduliu – panašu, vienos aukos jam šiandien neužteks... negyvas mano kūnas priklausys ir tarnaus jam. Per amžius.

Akyse visai aptemo. O tuomet... tuomet gniaužtai atsilaisvino. Dūsdama ir kosėdama bandžiau atgauti kvapą. Nuo manęs atsitraukę zombiai atrodė ramūs, prie kėdės pririšta Justo mama muistėsi mėgindama ištrūkti. Pats Justinas buvo prispaustas prie grindų – gerokai persiutęs ir kraujuojantis kapinių sargas jam rišo rankas.

- Dėkui, Šeštadieni, - kiek atsikosėjęs dūstelėjau aš, - Regis, vėl išgelbėjai man gyvybę.

Justo akys išsiplėtė kaip du mėnuliai:

- Kaip tu jį pavadinai?! Negi jis-

Sargas vikriai užčiaupė jaunąjį raganių vienu stipriu smūgiu į pakaušį. Bokoras atsijungė. Bandydamas nutaisyti kuo kasdieniškesnę balsą Šeštadienis pasakė, jog tuoj vesiąs Justą policijon. Tuomet užsivertęs berniuką ant pečių patraukė prie durų; zombiai klusniai nutipeno iš paskos. Kas čia ką tik įvyko? Visiškai nieko nesuprantu. Atraišiojus Justo mamą ši verkdamą puolė iš namų lauk. Burtininko buveinėje likau vienui viena. Kas iš tiesų yra tas kapinių sargas? Nuo tokio dūrio jis tikrai turėjo nebeatsigauti... Negana to, kodėl Justino zombiai klausė Šeštadienio komandų? Ir kodėl pats Justas pakraupo išgirdęs jo slapyvardį?

Mintis vijo mintį; atsakymas man vėlėsi ant liežuvio galo. Šeštadienis, šeštadienis... kodėl būtent „šeštadienis“? Angliškai „Saturday“, vokiškai „Samstag“, prancūziškai „Samedi“...

Samedi. Baronas Samedis. Kapinių sargas... *kapinių valdovas*.

Negalvodama pasileidau link miestelio kapinių. Pavojus man buvo nè motais – turėjau šansą, tikriausiai vienintelį šansą per visą savo gyvenimą persimesti žodžiais su kažkuo už šio pasaulio ribų. Šiaip ar taip, vargu ar Šeštadienis man linki pikto, antraip seniausiai būtų nuskriaudęs.

Pribėgusi kapinių centrą sustojau. Panašu, jog suspėjau. Takelio viduryje susispietę stovėjo keli tuzinai žmonių, jie kažko laukė. Galėjai nesunkiai supainiot su eiline gedindžia šeima – jei ne juos kiaurai veriantys rytinės saulės spinduliai. Šalimais nepailsdamas triūsė ir keikėsi aukštas cigarą rūkantis skeletas – savo juodu fraku bei cilindru pasidabinęs Šeštadienis guldė visus antgamtiškai įgyto antro gyvenimo ženklus praradusius lavonus atgal į savo kapus. Atsisukęs į mane Baronas nusikvatojo:

- O tu gudresnė nei maniau, Giedre. Gerokai išmanesnė nei visi šio krašto mirtingieji kartu sudėjus. Tikriausiai turi klausimų? Viskas paprasta, išties. Nežinau, kaip mielas Justulis sugebėjo gaut Fabijano rankraštį, tikriausiai pasivogė – mano senas draugas bokoras jo tikrai nebūtų pardavęs. Na, tiek to, kaip gavo gal nesigilinkim, moralizuot nesu linkęs. Iš esmės pasižaist su juoduju *vudu* nieko blogo, linksmas ir turiningas užsiėmimas – bėda, kad tavasis draugelis nuėjo lengviausiu keliu ir prikėlė krūva šviežių lavonų nesudaręs kontrakto su manimi. Taigi, tų vargšų negyvėlių sielos liko įstrigusios šiame pasaulyje, o to leisti aš jau negalėjau. Viskas gerai, kas gerai baigėsi, aišku – tavo pagalbos dėka užtikrinau, kad jaunasis žynys niekad nebepakenktų jokiai kitai dvasiai. Ar ne, Justai?

Tik tuomet pastebėjau, jog tarp pamėkliškų figūrų takelio centre stypsojo ir Justinas. Jo akyse beprotybės nebebuvo likę nei lašo – berniukas žvelgė į mane liūdnei, kiaurai peršviečiamos lūpos išskiemeno „Atleisk.“

- Na, ką gi, - užkasęs paskutinį kūną atsiduso Samedis, - tikriausiai laikas atsisveikinti. Tikiuosi, - nors jis ir neturėjo veido, galiu prisiekti, kad skeletas šyptelėjo, - tikiuosi, jog mums neteks vėl susitikti dar labai, labai ilgai. Au revoir, mon ami!

Blykstelėjo šviesa ir visa vaiduoklių svita akimirksniu pranyko; su jais - ir pats kapinių valdovas. Kelio viduryje beliko gulėti tik gyvas, bet dvasią praradęs Justo kūnas.

Po kelių dienų viskas buvo baigta – komisaras Pilypas taikliai nusprendė neviešinti okultizmo reikmenų, kuriuos rado Justino namuose. Dėkinga mano buvusio draugo mama tylomis paliko miestelį. Kiek teko girdėti, pats „Justas“ buvo paguldytas į vietinę psichiatrijos kliniką. Liūdna pabaiga.

Burtai, zombiai, dvasių pasaulis... viso to visgi niekaip nepajėgiu pamiršti. Nesijaudinkit, nepasuksiu tokiu pat keliu, kaip Justas. Tikrai negalėčiau.

Kaip dėl senojo Bokoro knygos? Ak, tiesa. Prigriebiau ją sau. Niekad negali žinot, kada tokie dalykai gali praversti ūkyje.